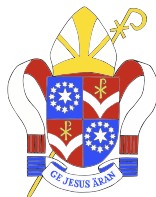

Foto: Shutterstock, Montage: Sven-Erik Falk

Inte bara i begynnelsen

Ett brev om Ordet från biskop Åke Bonnier, Skara.

Kära församlingsbor

Att läsa i Bibeln var urtråkigt! Bibeln var svart och sliten och jag uppmanades tillsammans med mina kamrater att stryka under. Dessutom skulle vi läsa högt och jag hatade högläsning. Jag gick i sjunde klass i skolan och läraren i religionskunskap var präst i Metodistförsamlingen. I lågstadiet hade fröken läst högt om Jesus och vi fick rita teckningar om Jesu liv. Det var mycket roligare och jag har fortfarande kvar några teckningar.

När jag var på konfirmandläger fick jag en egen Bibel. Jag lärde mig inte särskilt mycket under konfirmandtiden. Men en sak lärde jag mig, och det var att det där med att läsa i Bibeln inte var så dumt. Jag fortsatte på egen hand och smygläste hemma i lite obefogad oro över att mina icketroende föräldrar skulle komma på mig.

Jag tog med ett Nya testamentet på vår tids språk till skolan och läste på rasterna. Och jag greps mer och mer av detta med Bibelläsning. Bibeln är ju en så spännande bok. Den rymmer så mycket och den betyder också mycket för exempelvis internationell politik och kultur av olika slag. Så många anknyt-

Foto: Bernhard Netter/pixelio.de

Luthers studiekammare på Wartburgs slott.

Foto: Carla Karlsson

ningar finns till Bibeln i skönlitteratur, i film, teater och konst. Ja, Bibeln är en källa ur vilken vi kan ösa livgivande vatten och som kan hjälpa oss att se ur nya perspektiv.

Ordet och Bibeln

Men hur började det då? För oss kristna känns det naturligt att anknyta till Jesus, han som var innan allt därför att han är Gud. Evangelisten Johannes skriver: *I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud.* (Joh 1:1) Ordet som evangelisten Johannes skriver om är Kristus själv.

Det finns en nära koppling mellan Ordet och Bibeln. Som kristna tror vi att Bibeln är en förmedlare av Ordet som är Kristus. Därför vill jag uppmuntra dig till ett fördjupat studium och en ökad läsning av Bibeln.

Eftersom Kristus själv är Ordet, är vår första uppgift att lyssna. Det är honom vi får lyssna till i vår bön och i vår läsning av Bibeln. En förutsättning för att vi ska kunna göra det är att Bibeln finns tillgänglig på ett språk som vi kan förstå. Att ha tillgång till Bibeln på sitt eget språk har inte alltid varit och är inte alltid en självklarhet.

En av Martin Luthers mer inflytelserika gärningar var hans översättning av Bibeln. Han var inte den första att översätta Bibeln till tyska och den var inte heller den första tryckta översättningen, men den var den första översättning som nådde en bred läsgrupp, som blev en "bestseller".

I januari 1521 bannlyste påven Luther och han fick ta sin tillflykt till borgen Wartburg för att få skydd. I en klosterliknande cell i borgen översatte han, enligt traditionen, under elva intensiva veckor hela Nya testamentet till tyska. Översättningen publicerades året efter.

Därefter översatte Luther tillsammans med vänner och kolleger hela Bibeln, som publiceras år 1534.

Öppen för alla

Det var inte bara det faktum att Luther översatte Bibeln utan framförallt hur han gjorde det som hade stor betydelse. Tidigare hade man ofta arbetet ord för ord men han försökte översätta betydelse för betydelse.

En av hans viktiga reformatoriska teser var "sola scriptura", skriften endast. I det ligger att Bibeln är förstälig för den enskilde läsaren. Det behövs ingen annan som tolkar Bibeln utan den är i sig öppen för var och en.

För att Bibeln ska vara tillgänglig var det viktigt för Luther att använda ett vardagligt språk. Det är bibelöversättandet som gjort att Luther fått en status som "det tyska språkets fader". Det revolutionära i Luthers gärning ligger i att han ville skriva tyska för folket, så att en vanlig människa skulle förstå hans texter.

Även i Sverige och för svenska språkets utveckling hade Luthers bibelöversättning betydelse. 1541 utkom Gustav Vasas bibel och den bygger till stora delar på Martin Luthers tyska bibelöversättning.

Den bibelöversättningen blev inte samma "bestseller". Däremot ålades varje församling att köpa in den, och därför kunde hela befolkningen höra bibelns ord i samma språkform. Med Gustav Vasas bibel togs ett viktigt steg mot en reglering av det svenska språket, vilket så småningom möjliggjorde bildandet av nationalspråket svenska.

En del av vår kultur

Bibeln är viktig, oavsett tro, för att förstå vår egen kultur och historia. På liknande sätt har det ett värde att tillgodogöra sig andra av historiens klassiker. Bland dessa klassiker har Bibeln en särställning. Det finns ingen bok som är lika betydelsefull, översatt, studerad i forskningssammanhang och läst som Bibeln.

För kyrkan och den enskilda kristne är Bibeln mer än bara en viktig del av vår kultur. Den är inte bara

Foto: Shutterstock

en bok eller en dokumentsamling utan en värld där tron lever och får liv. Bibeln och dess berättelser ger ett meningssammanhang där våra liv får sättas in och den får därmed forma vår tro och vår livshållning. Det handlar om mig och mitt förhållande till Gud, mig själv, mina medmänniskor och skapelsen.

I vår evangelisk lutherska tradition har Bibeln en stor tyngd. Genom att Bibeln är tillgänglig för alla kan både du och jag läsa, tolka och förstå Bibelns texter och berättelse och därigenom kan tron födas och växa. Det gör inte att Bibeln kan tolkas hur som helst, eller att allt i Bibeln är lika centralt.

Ett dubbelt bud

Luther har själv en stor frihet gentemot de texter som han finner svårförståeliga. Den friheten bygger på att det finns en kärna och stjärna som är Kristus själv. Det är i sig bibliskt. Jesus håller fram det dubbla kärleksbudet som det mest centrala: "du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft. Sedan kommer detta: Du skall älska din nästa som dig själv. Något större bud än dessa finns inte." (Mark 12:30-31)

De orden kan vara en riktningvisare för vår bibel-tolkning. Den tolkning som strider mot det dubbla kärleksbudet bör kraftfullt ifrågasättas.

Bibeln, tron och den kristna gemenskapen har ett nära samband. En viktig bibelläsning är den som vi får i gudstjänsten. Varje söndag läses tre texter, en ur Gamla testamentet, en ur breven och en ur evangelierna. I predikan utläggs texterna och under ett kyrkoår får vi därmed del av de mest centrala delarna i den kristna tron.

Bibeln finns även med i gudstjänstens böner, psalmer och andra delar av liturgin. Inte minst liturgin är genomsyrad av Bibelns ord och berättelser. Det är

Foto: Sven-Erik Falk

Foto: Dag Smemo

Ordet som gör att vi kan få del av Kristi kropp och blod i nattvarden. Det är Ordet som gör att den som döps inlemmas i kyrkans gemenskap. Genom välsignelsens ord får vi del av samma välsignelse som Gud gav Aron och hans söner i uppgift att välsigna folket med. (4 Mos 6:22-27)

Spännande läsning

Vi behöver också den enskilda bibelläsningen. Ibland blir bibelläsningen det som hamnar längst ner på listan när allt annat är avklarat och då är det lätt att den skjuts upp till morgondagen. Jag skulle därför vilja uppmuntra till att läsa en bibelbok som du länge tänkt att du skulle läsa.

Det är med läsandet som med fysisk träning. Det är klokt att inte gå ut för hårt. Det är bättre att sätta ett mål som man kan lyckas med. Kanske kan du läsa ett kapitel om dagen? Som inledning kan du be med Psaltarens ord: "Gud, låt ditt ord vara en lykta för min fot och ett ljus på min stig" (Ps 119:105). När du läst bibeltexten bli då stilla en stund och vandra i tanken igenom det du läst.

Jag vill också uppmuntra till gemensamt bibelstudium. I varje församling önskar jag att det finns bön- och samtalsgrupper, där man samlas några personer för att be, läsa Bibeln och samtala om det man läst. Inled gärna med ett bibelstudium när ni har kyrkoråd, församlingsråd, kyrkvårdsträffar eller samlas av andra anledningar. Samtalet kan gälla någon av söndagens texter eller en bibelbok som ni valt ut.

Det är spännande att läsa i Bibeln och jag vill varmt

rekommendera dig att göra det. Börja nu! Ta fram den Bibel du har hemma, och har du ingen hemma är jag övertygad om att du kan skaffa en via din församling.

Ett lästips är att börja med Markusevangeliet. Det är kortast och där får du hela Jesu liv på ett fint och tillgängligt sätt. Stryk gärna under i din Bibel. Du kan också sätta ett litet ljus för det som ger dig nya tankar och nytt ljus över tillvaron. På samma sätt kan du göra en pil för det som träffar dig och frågetecken för det du inte förstår. Det är ett bra sätt att börja läsa i världens viktigaste bok – böckernas bok.

Samtalsfrågor

1. Vilken är din favorittext i Bibeln? På vilket sätt har den eller andra bibelberättelser varit viktig för dig?
2. Vad har det för värde för dig att läsa och diskutera Bibeln tillsammans med andra?
3. Vad gör du när du möter bibelberättelser där innehållet är svårbegripligt?

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dag Smemo'.